Ümit Kardaş: Yirmi Kur’a askerleri

Posted on 23/01/2015

Konuyla ilgili ilk yazımda, II. Dünya Savaşı yıllarında Türkiye’deki gayrimüslimlerin askere alınarak toplumdan ve işlerinden uzaklaştırıldığını ayrıca eziyete tabi tutulduğunu belirtmiştim.Bu konuyu ilk defa araştırıp bir kitap hâline getiren Rıfat N. Bali’yi anmadan ve ona atıf yapmadan geçmek eksiklik ve kadirbilmezlik oluşturur.

Bali, “Yirmi Kur’a Nafıa Askerleri” isimli kitabında gayrimüslimlerin II. Dünya Savaşı yıllarında yaşadıkları ve etkisinden kurtulamadıkları bir olayı Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi’nde bulabildiği belgelere ilaveten mektup, fotoğraf ve sözlü tarih mülakatlarıyla birlikte değerlendirerek anlatıyor.

6 Nisan 1941’de Nazi orduları Yunanistan’ı işgal etmiş, Türkiye bu gelişmeyi kaygı ve endişeyle izlemeye başlamıştı. Böyle bir ortamda gayrimüslimlerin İcra Vekilleri Heyeti kararıyla Yirmi Kur’a ihtiyat askerleri olarak silah altına alınmaları ve Nafıa Vekaleti emrinde nafıa askerleri olarak kullanılmaları yoluna gidilmişti. Yirmi Kur’a askerlerinin 1942 yılının temmuz ayında terhis edilmelerinden dört ay sonra Varlık Vergisi Kanunu Meclis’te kabul edildi ve uygulamasına geçildi. Birbirini izleyen travmatik bu iki olay gayrimüslimlerin belleklerine kazınmıştı.

21 Ağustos 1940’ta CHP Meclis Grubu’nda savaş ihtimali karşısında İstanbul’un durumu konuşulmaktadır. Kazım Karabekir, Antalya milletvekili Rasih Kaplan ile konuşurken şunları der. “Arkadaşlar, nerede gayri Türk bir yer varsa, muhakkak biliniz ki casus yuvasıdır! Münevverler arkadaşlarımızın dahi gittikleri kulüpler böyledir. Mesela Büyükada’ya gidiniz. Oradaki Anadolu Kulübü Yahudilerle doludur.” (Bali, Yirmi Kur’a Nafıa Askerleri, s.19) Bu konuşma gayrimüslimlere duyulan güvensizliği göstermekte.

Nitekim Türk basınında da “beşinci kol faaliyetleri”ne karşı halkı uyanık olmaya davet eden yazılar yaygınlaşmaya başlar. Ahmet Emin Yalman, bu konuda Vatan gazetesinde uyarılarda bulunur. “Kozmopolit ve Levanten muhitler daima ürkektir, telaşçıdır, bozguncudur. Fena bir niyeti bile olmasa her rivayete derhal inanır, kanar ve bunu yapar. Beşinci kolun gözünde, böyle bir bataklık, mikrop üretmek için en müsait bir muhittir. Beşinci kolun, kozmopolit İstanbul’u bir nakil ve neşir vasıtası diye kullanarak yapmak istediği şey, bizim imanımızı, emniyetimizi, birliğimizi, istikrarımızı sarsmaktır.” (Bali, Yirmi Kur’a Nafıa Askerleri, s.33)

Bali kitabında, gayrimüslim erkeklerin aniden silah altına alınmasının nedenlerini Türkiye’nin savaşa girmesi hâlinde hükümetçe ihtimal dahilinde görülen Naziler lehine “beşinci kol faaliyetleri”ni engellemek ve aynı zamanda Milli Müdafaa Vekaleti’nin acil ihtiyacı olan inşa faaliyetlerini hızlandırmak olarak tespit etmekte. Ancak bu kaygılar bahane edilerek gayrimüslim erkekleri işlerinden ve toplumdan uzaklaştırarak toplumun bu kesimini ekonomik bakımdan zayıflatmak ve hemen akabinde Varlık Vergisi uygulamasıyla sermayeyi Türkleştirmek amacının ön planda olduğunu söylemek gerekir.

Nitekim Varlık Vergisi uygulamasıyla gayrimüslimlerin servetine devlet tarafından zorlan el konuldu, şirketleri, üretim araçları, gayrimenkulleri ve sermayeleri Türkleştirildi. Cumhuriyetin kurulmasına heyecanla katılan hatta Türkleştirme politikalarını desteklemiş olan pek çok Yahudi, servetini kaybetmenin ötesinde duygusal travma geçirdi. Böylece gayrimüslimlerin eşit vatandaş olarak kabul edilebileceği umudu kaybedilmiş oluyordu. Varlık Vergisi uygulamasından sonra büyük göç dalgası yaşandı.

Kaynak: taraf.com.tr